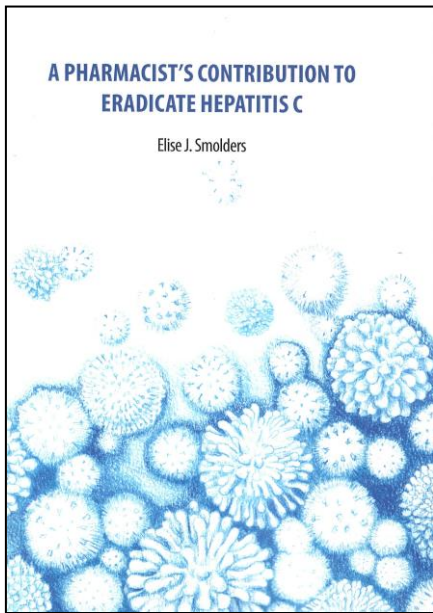

Nederlandse
Vereniging voor
Hepatology

Samenvatting proefschrift E. J. Smolders

'A pharmacist's contribution to eradicate hepatitis C'

Promotiedatum: 1 december 2017
Universiteit van Nijmegen

Promotores:

Prof. dr. D.M. Burger
Prof. dr. J.P.H. Drenth

Copromotores:

Dr. C.T.M.M. de Kanter

Onderzoeker en ziekenhuisapotheker in opleiding Elise Smolders onderzocht de toepassing van direct-acting antivirals (DAAs) in de behandeling van een chronische hepatitis C virusinfectie (HCV). Allereerst keek zij naar geneesmiddelinteracties met DAAs. Ze onderzocht onder andere de DAA daclatasvir en de wisselwerking met metformine (een medicijn tegen diabetes), en de hiv-medicijnen atazanavir, ritonavir en cobicistat. Ze laat zien dat metformine kan worden gecombineerd met daclatasvir, zolang de bijwerkingen worden gecontroleerd. En dat 30 mg daclatasvir de juiste dosering is in combinatie met atazanavir/ritonavir en atazanavir/cobicistat.

In het tweede deel van het proefschrift kijkt Smolders naar het gebruik van ribavirine in combinatie met een DAA-behandeling. Ribavirine is geen DAA, maar een oud geneesmiddel tegen hepatitis C dat nog steeds wordt toegevoegd aan de behandeling met DAAs. Dit gebeurt voornamelijk om de kans op genezing te vergroten bij patiëntengroepen die moeilijk te behandelen zijn: patiënten met levercirrose, bij wie een eerdere behandeling heeft gefaald, of die geïnfecteerd zijn met een virus met genotype 1a of 3 (genotype is DNA volgorde). Ook kan door het toevoegen van ribavirine de behandeling worden gehalveerd van 24 naar 12 weken. Smolders beschrijft een Nederlands cohort van 183 HCV-patiënten die zijn behandeld met DAAs and ribavirine. Uit dit onderzoek bleek dat meer ribavirine in het bloed inderdaad gerelateerd was aan een betere genezing.

Het derde deel van het proefschrift gaat over het gebruik van de DAAs en ribavirine in bijzondere situaties, zoals bij patiënten met levercirrose en verminderde nierfunctie. Beide aandoeningen komen veel voor bij patiënten met een HCV-infectie. De lever en de nieren zijn belangrijk voor het omzetten en opruimen van geneesmiddelen uit het lichaam. Smolders concludeert dat patiënten met een beginnende levercirrose goed te behandelen zijn met verschil-

---

Aan de publicatie van dit proefschrift werd een financiële bijdrage geleverd door de Nederlandse Vereniging voor Hepatologie.

Voor proefschriftsamenvattingen zie:
www.hepatologie.org

lende DAA-regimes. Voor patiënten met een verminderde nierfunctie waren tot voor kort weinig geschikte opties, maar recent zijn ook voor deze patiënten een aantal nieuwe regimes beschikbaar gekomen.

Tot slot beschrijft Smolders vijf speciale patiënten. Twee patiënten ondervonden ingewikkelde geneesmiddelinteracties, twee patiënten hadden een levertransplantatie ondergaan en één patiënt had een operatie voor ernstig overgewicht ondergaan. Smolders: “Bij al deze patiënten waren apothekers betrokken om de behandeling te optimaliseren. Deze individuele patiënten vormen daarmee een goede illustratie van 'a pharmacist's contribution to eradicate hepatitis C'.

Aan de publicatie van dit proefschrift werd een financiële bijdrage geleverd door de Nederlandse Vereniging voor Hepatologie.

Voor proefschriftsamenvattingen zie:
www.hepatologie.org